

MED BROBY I KINA

DE FLESTE LÆSERE AF KINABLADET VED MÅSKE, AT DIGTEREN OG KUNSTHISTORIKEREN RUDOLF BROBY-JOHANSEN (1900-1987) REJSTE MEGET I KINA I 1970'ERNE, VAR AKTIV I VENSKABSFORBUNDET OG I HØJ GRAD STØTTEDE KULTURREVOLUTIONEN.

AF DON WAGNER

WWW.DONWAGNER.DK

Det har været en overraskelse for mig at erfare, at hans interesse for Kina gik længere tilbage. I 1933 udgav han Kina klager - krigsdigte, tolv digte, dels fra den ældgamle klassiker Odernes bog (Shijing 诗经), dels fra Tang-dynastiet og senere. Seks af digtene er oversat fra den østrigske digter Alfred Ehrensteins China klagt fra 1924. Broby-Johannsen har måske kendt ham fra sit ophold i Berlin i 1923. Ehrensteins bøger blev brændt af nazisterne i 1933, og måske hænger publikationen af Kina klager sammen med det. Her er et eksempel, fra Odernes bog:

Fyrsteord er ubetinget!

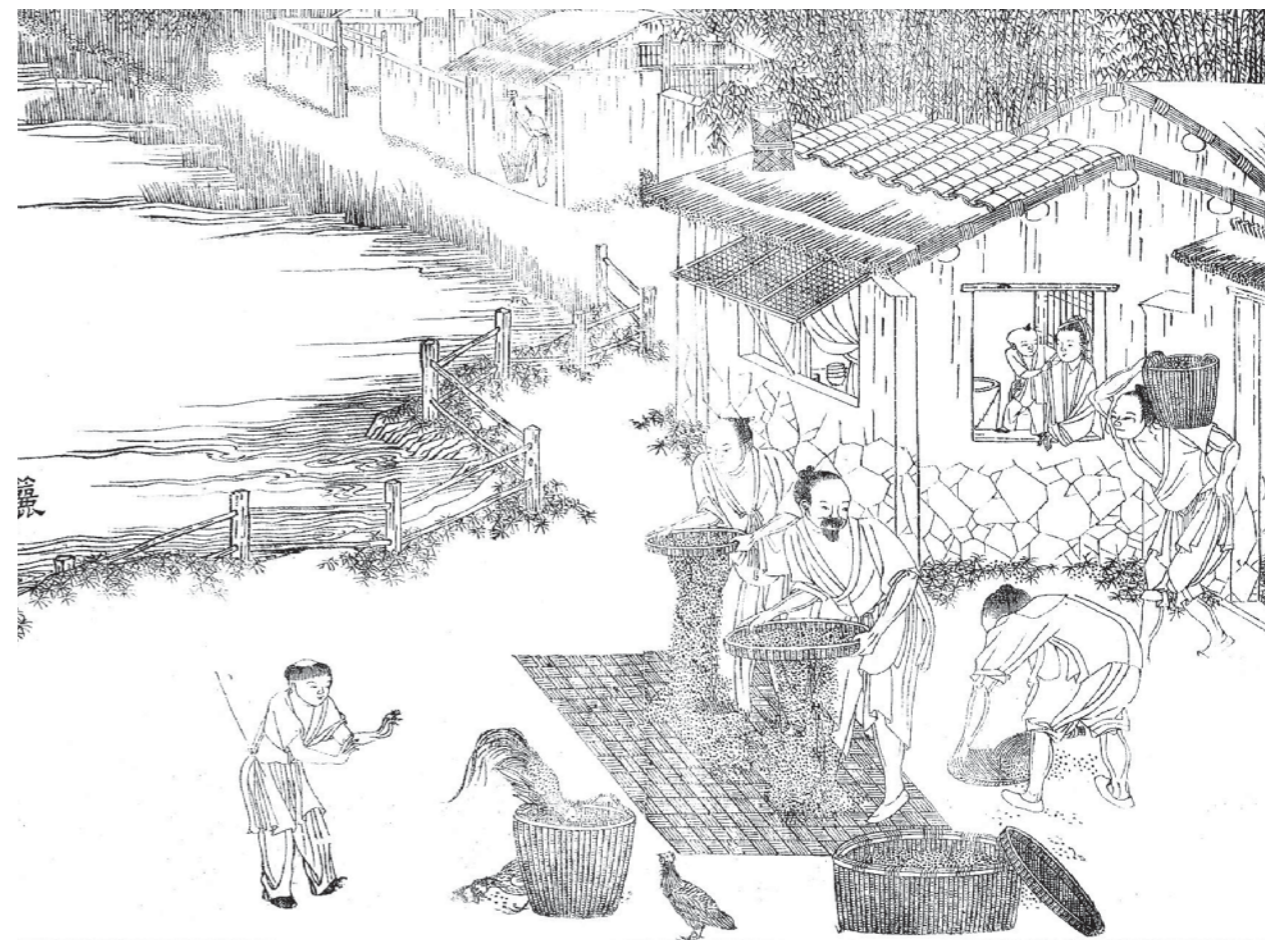
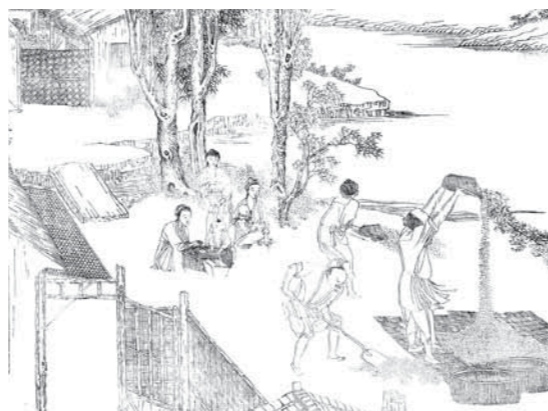
Ikke som det vante Ord
svinder ménløst det i Rummet

Fyrstehaand spænder ingen Bues
Streng
hvor ej Pilens Maal maa bløde,
hvor den suser gennem Rummet
blir der døde.

Den blide klage over en krigerisk fyrste, sammenlignet med de barske digte i Broby-Johannsens BLOD fra 1922, viser en uventet side af hans digtning.

Denne artikel om kinesisk landbrug er et andet eksempel på Broby-Johannsens tidlige interesse for Kina. Den blev udgivet i 1943 i Landet: Landboliv hjemme og ude. Illustrationerne kommer fra en berømt kinesisk bog Billeder af pløjning og vævning (gēngzhītú 耕织图) udgivet af flere kinesiske regeringer som en slags folkeoplysning, første gang i 1145, sidst i 1745. Man kan tvivle på, at bønderne har haft brug for den slags 'oplysning', men så har kejseren vist sin omsorg for folket.

Broby har i al sandsynlighed billederne fra Otto Frankes oversættelse, Ackerbau und Seidengewinnung in China, 1913, og han har nok selv farvelagt de to. Mange af hans oplysninger kommer fra Franke, andre måske af Wilhelm Wagners kæmpeværk Die chinesische Landwirtschaft, 1926.

Landbrug i Kina

Af R. Broby-Johansen

Det kinesiske Landbrug folder naturligt i to Hovedgrupper: Risdryvningen sydpaa og Hirse- og Kornavlens mod Nord. Men selve Agerbrugsmetoderne og de anvendte Redskaber er de samme overalt.

Haandværktojet bestaar af Spade, Rive, en Træhakke til blød Jord og en bredbladet Jernhakke til haard. Redskaberne kan udskiftes og passer alle til samme Skaft, saadan at Bonden, der gaar til sit Arbejde, gerne bærer Skaftet over Skulderen og et Bundt Redskaber til at sætte paa det i Haanden.

De større Redskaber er: Stentromler, ofte ikke større, end at de kan trækkes af en Mand, Harver, der trækkes af Æsler eller Muldyr, og Træpløve med Jernskar, som gaar en fem Tommer i Jorden. Disse Plove, der i Forhold til vore er overordentlig sprinkle, og som bæres til Arbejdsstedet paa Nakken, trækkes af Bøffer eller Oxer, i de fattige Egne ogsaa ikke sjældent af Mennesker.

Med disse primitive Redskaber bearbejdes Jorden overordentlig intensivt. Der lægges et uhyre Arbejde i den. Hæle Bondefamilien deltager i det og alt gøres ved Haandkraft. Man faar et Indtryk af, hvor lidt man sparer paa Arbejdskraft, naar man i Enkelttheder følger Arbejdet paa Rismarkerne, som det illustreres i de Billeder, vi bringer. Risen saas tæt og plantes efter at have

Efter Tærskningen kastes Kornet og rystes i Sild, saa Avnerne sorteres fra. Rissraa, der ikke er tørket helt rene, ribbes med Haanden.

raadner, gør det Jorden fed, og der kommer til at vokse herlig Korn".

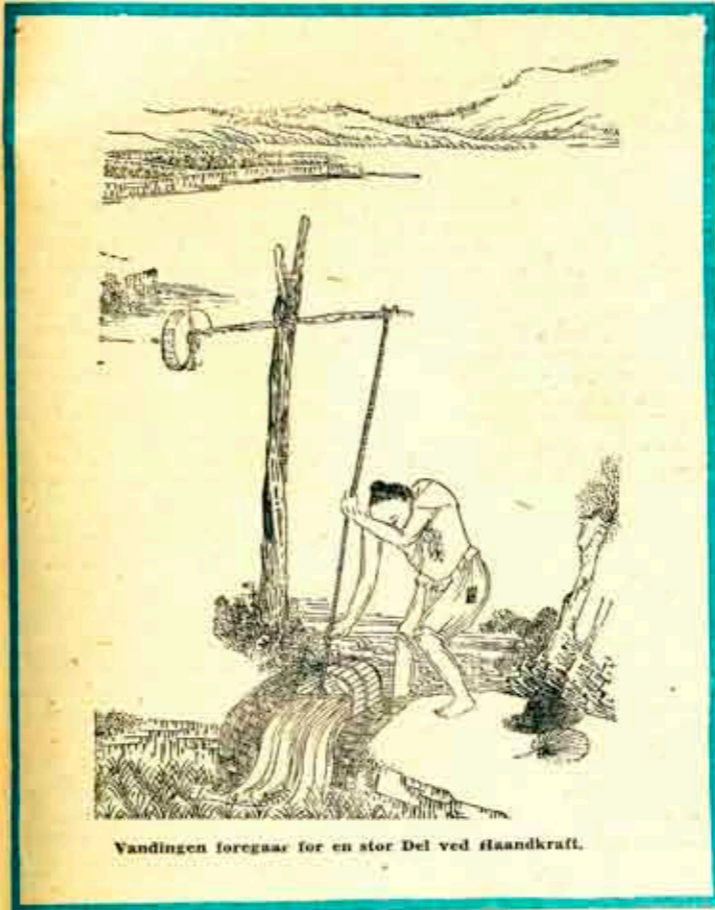
Nordpaa træder Hirsen som sagt i Rissens Sted. Men desuden har den kinesiske Bonde to vigtige Landbrugsprodukter: Teen og Silken, hvis Dykning har Traditioner lige saa ældgamle som Risen. Metoderne er lige saa effektive og sparsommelige som de nævnte og ødsler i lige saa høj Grad med menneskelig Arbejdskraft.

Kvæg findes der kun lidt af. I nogle Provinser har man Køer, men der er ikke Tale om, at Bønderne tillader sig at spise deres Kød. De spiser kun en Gang om Aaret overhovedet Kød. Det er ved Nytaarsfesten, hvor de slakter et af de magre kinesiske sorte Svin. Derimod har de en Del Fjerkræ, som i Reglen har Tilholdssted i selve Beboel-

seshuset, gerne i dets centrale Rum. Køkkenet. Selv om Familien er stor, har Huset sjældent mere end tre Rum. Man sparer paa den kostbare Plads. I de tæt befolkede Egne er i bogstavelig Forstand hver Tomme Jord udnyttet. Om ikke til andet saa til en Melonplante, et Par Buske Bønner eller en Klynge Rubarber. Den sidste er vældig populær. Det er som bekendt fra Kina, si har den.

Den kinesiske Bonde lever et Liv i haardt Arbejde og paa et Eksistensminimum, man faar et Begreb om ved at erfare, at den mindste Mønt, der er i Omløb, svarer til en Femhundrededel Krone, en Femtedel af vor Ærens. Ikke dømmindre er han lykkelig, hvis han faar Lov at leve i Fred.

R. BROBY-JOHANSEN

Vandingen foregaa for en stor Del ved Haandkraft.

Risen saas i de inddæmmede Markers Mudder. Sædemændene er barbenede og har Udsæden i Vidjekurve.

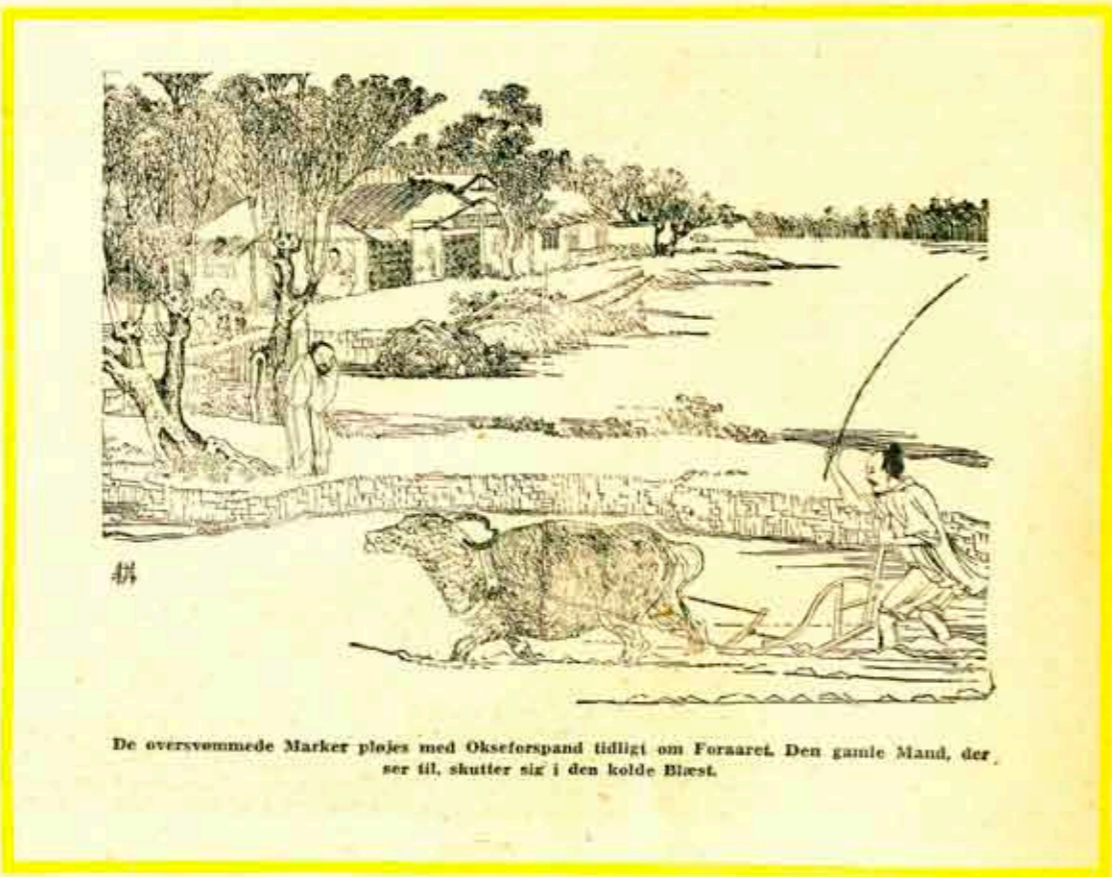
KINESERNE selv betragter Kejser Sjen Nung — som skal have levet for næsten 5000 Aar siden — som Grundlæggeren af deres Landbrug og betegner ham som Opfinder af Ploven. Han blev i denne Egenskab lige til Kejserdømmets Afkæftelse i 1911 hvert Aar dyrket som en Slags Agerbrugets Gud ved en Højtidelighed, hvorved hans Efterfølger paa Kejsertroens selv plejede et Stykke Jord.

Man tillægger ogsaa ham Ordningen af Landbrugets Ejendomsforhold. Historikerne anser det imidlertid for en Myte og mener, at den faktiske Organisation af det endnu herskende System for Jordens Fordeling hidrører fra den store Kejser Sjen Sji Huang Ti, som byggede den berømte kinesiske Mur. Han udrådte omkring 220 før Kristus den gamle Fællesskabsordning og indførte Privatdriften. Privatejet adskiller sig dog fra det, vi har i Europa, idet Familien, ikke dens Overhoved, er den egentlige Besidder. Landoverdragelse kan ikke finde Sted uden Familierådets Samtykke. Grænsningsområder er i mange Distrikter ogsaa endnu Landsbyens Fællesje.

Driftsmetoderne er endnu ældre end Ejendomsfordelingen, der altsaa under alle Omsændigheder stammer fra vor Tidsregnings Begyndelse. Billederne til denne Artikel, som stammer fra omkring 1230, illustrerer ganske, hvordan Agerbruget drives den Dag i Dag. Der er dog ingen Grund til at foragte disse gamle og paa mange Maader primitive Metoder. I de tæt befolkede Provinser lever der 2500 paa Kvadratkilometeren, det svarer til 240 paa et af vore 16 Hektars Brug. Naar dette er muligt, beror det paa gunstige klimatiske Forhold, Jordens Bonitet, stor personlig Nøjsomhed — og paa lave Skatter. Kejser K'ang Hsi's Dekret fra 1711 siger, at „eftersom Landets Befolkning øges,

men ikke det dyrkede Landomraade skal Skatten paa Jord aldrig forøges". Og den er ikke blevet det. Naar Jorden har kunnet dyrkes gennem adskillige Aartusinder paa saa intensiv Vis, uden at Udbyttet er mindsket, skyldes det først og fremmest den omhyggelige Gødsning. At den finder Sted, er saa meget mere beundringsværdigt, som den kinesiske Bonde gennem Aartusinder ikke har haft andre Gødningsmidler end det faatallige Kvægs og Menneskenes egne Udømmelser. Man

faar et Begreb om, hvor nøjeregnende disse udnyttes, naar man erfarer, at det i visse Egne er almindeligt med Pavilloner ved Vejkanten, hvor den Vejfarende ved poetiske Indskrifter opfordres til at standse og yde sit Bidrag til Jordens Frugtbarhedsbevarelse. Udenfor enhver Bolig og ofte saa nær ved Opholdsrummene, at det generer Europæernes Lugtesans, staar store Lærkrækker til Opsamling af Ekskrementer og Urin, Køkkenaffald, Aske, og hvad der ellers kan forvandles til Gødning.

De oversvømmede Marker pløjes med Okseforspand tidligt om Foraaret. Den gamle Mand, der ser til, skutter sig i den kolde Blæst.

saar en vis Størrelse ud. Paa denne Maade bliver det muligt paa et Stykke Jord at saa og opelske Planter nok til at beplante et ti Gange saa stort Areal med. I de Par Maaned, Udplantningsplanterne vokser op paa den ene Hektar, kan Sæden modnes og høstes paa de andre ni. Man klarer paa denne Maade at faa 3, ja 4 Afgrøder om Aaret. Hver Rismark er omgivet af en Dæmning, saa man kan regulere Vandingen af den. Jorden oversvømmes og bearbejdes med Ploven, til det hele er en Blanding af Jord, Vand og Gødning af Konsistens omtrent som Havregrod. Efter at Jorden er harvet og tromlet, udplantes Risen, som paa dette Tidspunkt skal være tolv Tommer høj. Planterne bækkes op i Bundter og plantes hver for sig med en Afstand af 6-7 Tommer og saa stor Afstand mellem Rækkerne, at man kan gaa og lugte mellem dem. Der lugtes tre Gange. Ved den første Lugning fjernes alle svagt udviklede Planter. De tager borte Kraft fra de andre uden selv rigtig at blive til noget. Ved sidste Lugning hyppes Jord op om Rødderne. Alt det fralugede Ukrudt „begraves dybt i Jorden“, som det staar i den gamle Bog. Billederne her er taget fra „naar det ligger belevet tilstrækkeligt længe, saa det

Risen høstes. Børnene opsamlar alle Stubmarkens Sraa. Opsynsmanden, der overvaager Arbejdet, gaar med Soiskær